

Česká republika**USNESENÍ****Ústavního soudu**

Ústavní soud rozhodl dne 9. ledna 2018 v plénu složeném z předsedy Pavla Rychetského a soudců Ludvíka Davida, Jaroslava Fenyka, Josefa Fialy, Jana Filipa, Jaromíra Jirsy, Tomáše Lichovníka, Jana Musila (soudce zpravodaje), Vladimíra Sládečka, Radovana Suchánka, Kateřiny Šimáčkové, Vojtěcha Šimíčka, Milady Tomkové, Davida Uhlíře a Jiřího Zemánka o ústavní stížnosti **Josefa Tomana**, zastoupeného JUDr. Milanem Hulíkem, Ph.D., advokátem, sídlem Bolzanova 1615/1, 110 00 Praha 1, proti usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 7. prosince 2017 č. j. Vol 85/2017-78, o návrhu na posunutí termínu volby prezidenta republiky o 60 dní, a o návrhu na vydání rozhodnutí Ústavního soudu, že Ministerstvo vnitra má registrovat kandidátní listinu stěžovatele, za účasti **Nejvyššího správního soudu**, jako účastníka řízení a **Ministerstva vnitra**, jako vedlejšího účastníka řízení, **t a k t o**:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění:

I.

1. Dne 3. ledna 2018 byla Ústavnímu soudu doručena ústavní stížnost podle § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), jímž se stěžovatel, zastoupený advokátem, domáhá zrušení usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 7. prosince 2017 č. j. Vol 85/2017-78, a navrhuje, aby Ústavní soud posunul termín volby prezidenta republiky o 60 dní, či o kolik dní uzná za vhodné, a aby rozhodl, že Ministerstvo vnitra (dále také jen „ministerstvo“) má registrovat jeho kandidátní listinu.

2. Stěžovatel vyslovuje přesvědčení, že Nejvyšší správní soud svým rozhodnutím porušil článek 3 odst. 1, článek 36 odst. 1 a článek 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), článek 96 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“), článek 7, článek 14, článek 16, článek 17 a článek 26 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (dále jen „Pakt“).

II.

3. Z obsahu ústavní stížnosti, z napadeného usnesení a ze spisového materiálu, který si za tímto účelem vyžádal, Ústavní soud zjistil následující skutečnosti:

4. Stěžovatel hodlal kandidovat na funkci prezidenta republiky ve volbách, konaných ve dnech 12. a 13. ledna 2018, a za tím účelem podal u ministerstva kandidátní listinu pro volbu prezidenta republiky.

5. Dne 7. listopadu 2017 v 10:55 hod. obdrželo ministerstvo tři balíky odeslané stěžovatelem. K těmto balíkům byl přiložen průvodní dopis, ve kterém stěžovatel uvedl: „Zasílám separátně podpisové archy. Celkem je to 7933 listů, očíslovaných 1–7933, s 74 953 podpisy. Archy 101-160 jsou vytištěny na obou stranách listů (každá strana má své číslo

archu s napsanou poznámkou, že další arch je vytištěn na druhé straně). Jedná se o petice na podporu mé kandidatury na volbu prezidenta republiky v roce 2018.“

6. Téhož dne pracovníci ministerstva vyhotovili protokol o převzetí kandidátní listiny stěžovatele. V něm uvedli, že po rozbalení tří balíků zjistili, že krabice jsou naplněny nepopsanými listy papíru a igelitovou výplní. Po důkladné kontrole všech listů, nacházejících se v krabicích, našli zaměstnanci ministerstva v každé krabici mezi prázdnými listy papíru vždy pouze jeden list s podepsanou peticí. Konkrétně šlo o list č. 7991 s osmi petenty, list č. 7992 se dvěma petenty a list č. 7993 s jedním petentem. Protokol o otevření balíků podepsali tři zaměstnanci ministerstva a zaměstnanec obchodní společnosti Scanservice, a. s., kteří byli přítomni rozbalování balíků. Protokol dále podepsala zaměstnankyně ministerstva, která balíky přivezla z podatelny, dále zástupkyně vedoucí oddělení Mgr. Rákociová a JUDr. Fišarová.

7. Dne 7. listopadu 2017 ministerstvo vyhotovilo oznámení o zahájení řízení o registraci kandidátní listiny pro volbu prezidenta republiky. Přílohou oznámení byl protokol o převzetí kandidátní listiny podepsaný JUDr. Hanou Egersdorfovou, dle kterého byly ke kandidátní listině přiloženy tři krabice o hmotnosti 10 kg, 13 kg a 19 kg, obsahující tři petiční archy s čísly stránek 7991, 7992 a 7993 s celkem jedenácti podpisy petentů. Zbylou část obsahu krabic tvořily pouze nepopsané listy formátu A4.

8. Rozhodnutím ze dne 24. listopadu 2017 č. j. MV-130258-8/VS-2017 ministerstvo podle § 26 odst. 2 písm. a) a d) zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), s odkazem na § 21 odst. 1 a § 25 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky, odmítlo kandidátní listinu stěžovatele jako kandidáta na funkci prezidenta republiky s odůvodněním, že k žádosti přiložené petiční archy obsahovaly pouze jedenáct podpisů.

9. Dne 29. listopadu 2017 obdržel Nejvyšší správní soud podání stěžovatele označené jako „[ž]aloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra o odmítnutí kandidátní listiny“. K výzvě Nejvyššího správního soudu stěžovatel své podání upravil tak, že navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí ministerstva ze dne 24. listopadu 2017 č. j. MV-130258-8/VS-2017 a rozhodl, že ministerstvo je povinno zaregistrovat jeho kandidátní listinu.

10. Usnesením ze dne 30. listopadu 2017 č. j. Vol 85/2014-20 vyrozuměl Nejvyšší správní soud navrhovatele o složení soudního senátu, který bude jeho věc projednávat a rozhodovat. Současně navrhovatele poučil, že může ve lhůtě tří dnů od doručení daného usnesení namítnout podjatost členů senátu.

11. Dopisem ze dne 1. 12. 2017 navrhovatel vznesl námitku podjatosti „(...) na soudce Josefa Baxu a další soudce senátu, kteří jsou členy Svobodných zednářů či jiné skupiny, která provádí segregaci členů dle pohlaví a považuje se za bratrstvo či své členství za jakousi rodinu, která si navzájem pomáhá a podporuje se.“ Ve vztahu k ostatním členům senátu Nejvyššího správního soudu ve věcech volebních navrhovatel uvedl, že by je považoval za podjaté, pokud by byli členy „zednářské lóže, či jiné podobné organizace“.

12. Usnesením ze dne 6. prosince 2017 č. j. Nao 362/2017-56 Nejvyšší správní soud rozhodl, že soudci senátu Nejvyššího správního soudu ve věcech volebních JUDr. Tomáš Langášek, LL.M., JUDr. Josef Baxa, JUDr. Radan Malík, JUDr. Petr Mikeš, Ph.D., doc. JUDr. Pavel Molek, Ph.D., JUDr. Miloslav Výborný a Mgr. Daniela Zemanová nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování věci, vedené u téhož soudu pod sp. zn. Vol 85/2017.

13. Usnesením ze dne 7. prosince 2017 č. j. Vol 85/2017-78 Nejvyšší správní soud zamítl návrh na vydání rozhodnutí o povinnosti ministerstva registrovat kandidátní listinu

navrhovatele jako kandidáta pro volby prezidenta republiky konané ve dnech 12. a 13. ledna 2018. Na základě provedení dokazování Nejvyšší správní soud shledal, že navrhovatel nepředložil doklady, jimiž by byl schopen relevantně doložit, že jeho kandidátní listinu mělo ministerstvo registrovat. Toto rozhodnutí Nejvyššího správního soudu je napadeno ústavní stížností.

III.

14. V odůvodnění ústavní stížnosti stěžovatel předně vyslovuje přesvědčení, že do napadeného rozhodnutí se promítla skutečnost, že před jeho vydáním podal námitku podjatosti vůči předsedovi Nejvyššího správního soudu JUDr. Josefu Baxovi a dalším soudcům volebního senátu téhož soudu. Stěžovatel nesouhlasí s úsudkem, že jeho námitka podjatosti byla projednána jiným senátem Nejvyššího správního soudu, neboť soudci, kteří rozhodovali o námitce, jsou prý podřízenými JUDr. Josefa Baxy a kolegy soudců, proti nimž námitka směřovala. Již samotný fakt, že předseda Nejvyššího správního soudu byl členem senátu, jehož podjatost stěžovatel namítl, zabránila prý tomu, aby „*u soudu byl nezávislý soudce, který by se mohl námitkou podjatosti jako soudce rozhodující podle svého svědomí, spravedlivě a objektivně zabývat.*“ Dle stěžovatele proto usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. prosince 2017 č. j. Nao 362/2017-56 nebylo vydáno nestranným senátem.

15. Stěžovatel tvrdí, že jím vznesená námitka podjatosti byla důvodná, neboť „*rozhodnutím soudu mohl být soudce přímo dotčen ve svých právech*“, *in eventum* šlo prý o „*vztah ekonomické závislosti*“. Uvedený závěr stěžovatel dovozuje ze svého prohlášení, učiněného v rámci volební kampaně, že v případě volebního vítězství „*by se postaral, aby JUDr. Josef Baxa a JUDr. Pavel Rychetský (...) jako soudci rychle skončili.*“ Zároveň stěžovatel namítá, že v unesení Nejvyššího správního soudu není nijak vypořádáno jeho tvrzení, že JUDr. Josef Baxa má být členem svobodných zednářů. K této námitce se dle jeho přesvědčení měl Nejvyšší správní soud vyjádřit. Stěžovatel je tak přesvědčen, že senát Nejvyššího správního soudu v dané věci nerozhodoval o námitce podjatosti jako vrcholný a nezávislý soud, protože rozhodoval „*o svých kolezích, kolegyních a svém nadřazeném*“. Tím prý vyvolal pochybnosti o své objektivitě.

16. Stěžovatel dále uvádí, že v záhlaví napadeného usnesení Nejvyššího správního soudu není označen soudce zpravodaj, přičemž z předchozí komunikace s Nejvyšším správním soudem stěžovatel dovozuje, že jím měl být zprvu JUDr. Josef Baxa a následně JUDr. Radan Malík. Dle stěžovatele existuje podezření, že „*podjatý soudce JUDr. Baxa mohl vytvořit zprávu, i když třeba jenom částečně, na základě níž potom soud rozhodoval či jí byl ovlivněn*“.

17. K obsahu zásilky tří balíků, v nichž byly nalezeny tři petiční archy s celkem jedenácti podpisy, stěžovatel namítá, že není zřejmé, kolik času uplynulo od doručení balíků do podatelny ministerstva, jak dlouho zde balíky ležely, zda k nim měl někdo jiný přístup, či zda bylo zkoumáno, jestli na krabicích nejsou známky přebalení. Na tomto místě stěžovatel upozorňuje, že stát proti němu vede „*kampaň, ve které mu znemožňuje politickou činnost (...)*“.

18. Za zcela zásadní pochybení považuje stěžovatel skutečnost, že Nejvyšší správní soud k projednání jeho věci nenařídil jednání. Právě při něm prý chtěl stěžovatel konfrontovat zjištění ministerstva o hmotnosti balíků, kdo tyto vážil, kdy, kde a jak; to mu nebylo umožněno. Hmotnost balíků zjištěná z poštovních štítků a podacích lístků se totiž dle stěžovatele liší od hodnoty uváděné ministerstvem, kterýmžto rozporem se Nejvyšší správní soud ve svém usnesení nezabýval. V tomto směru stěžovatel namítá neprovedení jím

navržených důkazů (výslechu zaměstnankyň ministerstva a vedoucí pobočky České pošty v Přešticích), z nichž prý mohla vyplynout zásadní zjištění ohledně nesrovnalostí v hmotnosti balíků, resp. co se s balíky dělo do okamžiku jejich převzetí z podatelny ministerstva.

19. V návaznosti na závěr Nejvyššího správního soudu, že přílohy žaloby stěžovatele nic nevypovídají o tom, co v balících bylo, stěžovatel tvrdí, že tyto „[v]ypovídají (...) o tom, že stěžovatel ohromné množství podpisů měl, proč by tedy posílal prázdné listy místo podepsaných archů?“ Obdobně stěžovatel namítá, že „vlivem médií měl (...) jenom polovinu podpisů, než jich mohl mít“. Z tohoto důvodu nesouhlasí se závěrem Nejvyššího správního soudu, že nedostatek prostoru v médiích nebo mediální zkreslování informací v jeho neprospěch nijak nesouvisí s obsahem balíků doručených ministerstvu.

20. Stěžovatel opakovaně vytýká Nejvyššímu správnímu soudu, že ve věci odmítl nařídít jednání, ačkoliv dle přesvědčení stěžovatele měl dostatek času, aby jeho věc veřejně projednal. Časový prostor pro důkladné projednání jeho věci si prý Nejvyšší správní soud mohl vytvořit, neboť jiná volební věc sp. zn. Vol 84/2017, jíž se v rozhodné době tento soud rovněž zabýval, „byla nesprávně podaná a mohla být zamítnuta během několika minut“ (pozn. Ústavního soudu: Stěžovatelem zmiňovaná věc se týká navrhovatelky PhDr. Terezie Holovské).

21. Dále stěžovatel uvádí, že v jeho věci neměl Nejvyšší správní soud rozhodnout toliko na základě obsahu volební dokumentace, neboť „volební dokumentace nebyla k rozhodování dostatečná. Nejednalo se o normální formální věc. Jednalo se o absolutně unikátní a extrémně důležitou kauzu“. Stěžovatel uvádí, že jím očekávaný volební úspěch dokládají průzkumy veřejného mínění.

22. V neposlední řadě stěžovatel namítá, že navzdory tvrzení Nejvyššího správního soudu nebyl s obsahem spisu, vedeného ministerstvem, seznámen. Do spisu prý ve skutečnosti nenahlížel, byl pouze přítomen při prohlížení balíků na ministerstvu, avšak stalo se tak bez přítomnosti advokáta, přičemž „neexistuje žádný důkaz, že by se jakkoli se spisem seznámil, či že by vůbec chápal, s čím se má seznámit, jelikož sám advokát není“.

23. Závěrem stěžovatel tvrdí, že Nejvyšší správní soud svým postupem porušil článek 3 odst. 3 Listiny. Soudní rozhodnutí prý bylo ovlivněno tím, že se netajil svým americkým státním občanstvím. Přitom ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Vol 84/2017 „kde byla žalobkyně zřejmě Češka, se jednalo o úplně jiný, snad 1000x vstřícnější přístup“.

IV.

24. Svým rozhodnutím ze dne 25. března 2014 č. Org. 49/12, o atrahování působnosti, si plénem Ústavního soudu dle § 11 odst. 2 písm. k) zákona o Ústavním soudu vyhradilo působnost rozhodovat mimo jiné o ústavních stížnostech směřujících proti rozhodnutí správního soudu ve věcech registrace, jde-li o volby do Parlamentu nebo o volbu prezidenta republiky. Z tohoto důvodu ústavní stížnost stěžovatele projednalo plénem Ústavního soudu.

V.

25. Ačkoliv stěžovatel na rubru své ústavní stížnosti, sepsané advokátem a doručené Ústavnímu soudu dne 3. ledna 2018, uvádí, že se „vzdává předem jakékoliv námítky podjatosti proti těm členům senátu, který bude tuto stížnost projednávat“, doručil poté dne 8. ledna 2018 další přípis, v němž vznesl námítku podjatosti proti soudci zpravodaji Janu Musilovi.

26. Usnesením pléna Ústavního soudu ze dne 9. ledna 2019 bylo vysloveno, že soudce Jan Musil není z projednávání a rozhodování věci vyloučen.

VI.

27. Poté, co Ústavní soud zjistil, že ústavní stížnost je přípustná, byla podána včas osobou oprávněnou a splňuje také ostatní zákonné náležitosti, vyžádal si v souladu s § 42 odst. 3 a 4 zákona o Ústavním soudu vyjádření Nejvyššího správního soudu a vyjádření ministerstva k ústavní stížnosti i příslušný spisový materiál.

28. Ve svém podrobném vyjádření ze dne 5. ledna 2018 Nejvyšší správní soud (mimo jiné) podrobně vysvětlil, z jakých důvodů nepovažuje tvrzení stěžovatele o podjatosti soudců Nejvyššího správního soudu, kteří se podíleli na rozhodování v dané věci, za jakkoliv odůvodněné.

29. Ke stěžovatelovým námitkám, obsaženým v ústavní stížnosti, Nejvyšší správní soud uvádí, že v nich nespátřuje žádnou ústavněprávně relevantní argumentaci, jíž by se Ústavní soud měl zabývat. Ohledně důkazních návrhů stěžovatele Nejvyšší správní soud připomenul, že se jimi v odůvodnění svého usnesení podrobně zabýval a vysvětlil, proč navrhované důkazy považoval za nadbytečné či postrádající spojitost s projednávanou věcí. Stejně tak Nejvyšší správní soud v odůvodnění svého usnesení ozřejmil, z jakého důvodu nenařídil jednání.

30. Závěrem Nejvyšší správní soud navrhl, aby Ústavní soud ústavní stížnost v části, směřující proti jeho usnesení ze dne 7. prosince 2017 č. j. Vol 85/2017-78, zamítl nebo odmítl jako zjevně neopodstatněnou, a aby ve zbytku ji odmítl pro nepříslušnost k projednání ostatních návrhů stěžovatele.

31. Ministerstvo ve svém vyjádření ze dne 4. ledna 2018 uvedlo, že předmětem ústavní stížnosti není jeho postup při registraci kandidátní listiny stěžovatele, nýbrž rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Co se týče postupu ministerstva v souvislosti s přezkumem, projednáním a rozhodnutím o kandidátní listině stěžovatele, odkázalo ministerstvo na příloženou volební dokumentaci sp. zn. MV-130258/VS-2017. Stran návrhu stěžovatele dle § 89 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ministerstvo vyslovilo přesvědčení, že stěžovateli se v řízení před Nejvyšším správním soudem nepodařilo relevantně doložit, proč by ministerstvo mělo jeho kandidátní listinu registrovat. Napadené usnesení Nejvyššího správního soudu považuje ministerstvo za podrobně odůvodněné a zcela se s ním ztotožňuje.

32. S ohledem na obsah obou vyjádření nepovažoval Ústavní soud za jakkoliv přínosné zasílat je stěžovateli k případné replice.

VII.

33. Ústavní soud přezkoumal napadené usnesení Nejvyššího správního soudu a konstatuje, že ústavní stížnost představuje zčásti návrh, k jehož projednání není Ústavní soud příslušný, ve zbývajícím rozsahu jde o návrh zjevně neopodstatněný.

34. Již na úvod Ústavní soud připomíná, že v řízení o ústavní stížnosti mu nepřísluší přezkoumávat registrační postup ministerstva z pohledu dodržení běžné zákonnosti, respektive v takové míře a detailnosti, jak to činí ve volebních věcech Nejvyšší správní soud popř. Ústavní soud v řízení podle § 85 až § 91 zákona o Ústavním soudu. V řízení o ústavní stížnosti Ústavní soud celou věc přezkoumává toliko z hlediska funkce ochrany ústavně zaručených základních práv a svobod stěžovatele (viz usnesení Ústavního soudu sp. zn.

Pl. ÚS 1/13 ze dne 15. 1. 2013; všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou veřejnosti dostupná na webové stránce <http://nalus.usoud.cz>).

VII. 1

K rozhodování Nejvyššího správního soudu o námitce podjatosti vznesené proti soudcům volebního senátu Nejvyššího správního soudu

35. Pojmy nezávislého a nestranného soudu a zákonného soudce jsou součástí hmotného ústavního práva (článek 81 a 82 Ústavy, článek 36 odst. 1, článek 38 odst. 1 Listiny a článek 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). Nestrannost soudce, jakožto předpoklad vyloučení jeho podjatosti, je třeba posuzovat jednak z hlediska subjektivního, jednak z hlediska objektivního, přičemž subjektivní posouzení musí být podřazeno následnému – přísnějšímu – objektivnímu posouzení (srov. usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 229/06 ze dne 18. 7. 2006, usnesení sp. zn. I. ÚS 2670/09 ze dne 23. 2. 2010, usnesení sp. zn. I. ÚS 4285/12 ze dne 5. 3. 2013, usnesení sp. zn. II. ÚS 218/15 ze dne 10. 2. 2015, či usnesení sp. zn. II. ÚS 2773/15 ze dne 1. 12. 2015; aktuálně k nezávislosti a nestrannosti soudce viz nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 23/14 ze dne 11. 7. 2017, body 41-54).

36. *Subjektivní kritérium* se týká osobní nestrannosti soudce ve vztahu k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům (§ 8 odst. 1 věta první s. ř. s.). V tomto směru lze rovněž hovořit o *personální složce nestrannosti*, související se soukromou sférou osoby soudce (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 23/14, bod 50.). Přitom platí, že subjektivní hledisko účastníka řízení, jakkoliv může být podnětem ke zkoumání podjatosti, samo o sobě k dovození podjatosti soudce nestačí [srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 722/05 ze dne 7. 3. 2007 (N 42/44 SbNU 533), či usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 187/10 ze dne 26. 7. 2012 (U 7/66 SbNU 449)]. Závěr o podjatosti je tedy namísto teprve tehdy, je-li evidentní, že pro poměr k věci, k účastníkům či k jejich zástupcům nebude soudce schopen dostát své zákonné povinnosti rozhodovat nestranně, tedy přesáhne-li pochybnost o nepodjatosti určitou intenzitu [k tomu srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 105/01 ze dne 3. 7. 2001 (N 98/23 SbNU 11)]. Je přitom nutno mít na paměti, že příliš široká koncepce podjatosti na základě subjektivní pochybnosti účastníka řízení naráží na záruky ústavního práva na zákonného soudce. Vyloučení soudce z důvodu podjatosti představuje výjimku z dané záruky [srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 307/03 ze dne 27. 5. 2004 (N 76/33 SbNU 243)].

37. *Objektivní kritérium* svědčí o tom, že osoba soudce skýtá dostatečné záruky vylučující jakékoliv legitimní pochybnosti o jeho podjatosti, resp. že jsou dány dostatečné záruky k vyloučení všech pochybností v tomto ohledu. Tato *funkcionální složka nestrannosti* nesouvisí – oproti personální složce – s osobou soudce jako takového, nýbrž s výkonem jeho funkce (viz nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 23/14, bod 50.). Pochyby o nestrannosti soudce z objektivního hlediska může vyvolat např. složení senátu apod. Z uvedeného však vyplývá, že k vyloučení soudce nestačí pouhé pocity jeho či účastníků řízení; musí existovat opodstatněná obava, že není zcela nestranný. Při posuzování legitimních důvodů pochybností o nestrannosti v konkrétním případě se bere v úvahu též stanovisko účastníka řízení, které však nehraje rozhodující roli. Není tedy dostačující pouze obecné či subjektivní přesvědčení účastníka řízení, nýbrž to, zda lze tyto obavy považovat za objektivně opodstatněné.

38. Soudce je nutno pokládat za nestranného, dokud není prokázán opak [srov. např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve věci *Pullar proti Spojenému království* ze dne 10. června 1996, č. stížnosti 22399/93, ve věci *Piersack proti*

Belgii ze dne 1. října 1982, č. stížnosti 8692/79 či ve věci *De Cubber proti Belgii* ze dne 26. října 1984, č. stížnosti 9186/80].

39. Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 23/14 připomenul, že nestranný výkon soudní funkce je garantován ústavním pořádkem a v zákonné rovině je zajišťován prostřednictvím institutu vyloučení soudce, k němuž dochází na základě námítky podjatosti či z podnětu samotného soudce (*iudex suspectus*). Krom toho zákon vymezuje konkrétní situace, kdy je soudce z projednání a rozhodnutí věci vyloučen „přímo“, protože se zde jeho podjatost předpokládá (*iudex inhabilis*), případně zákon naopak stanoví, kdy ho za vyloučeného nelze považovat. V této souvislosti je možno hovořit o *podjatosti ad hoc* a o *podjatosti systémové*. Jako příklad pozitivního vymezení lze uvést § 8 odst. 1 větu druhou s. ř. s., dle něhož platí, že z rozhodování jsou „[v]yloučeni též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení.“ Příkladem negativního vymezení je věta třetí téhož ustanovení, z níž plyne, že: „Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.“

40. Zatímco v případech, spadajících pod § 8 odst. 1 větu druhou s. ř. s., je zřejmý vnitřní vztah soudce k projednávané věci, jenž může spočívat v jeho ovlivnění poznatky, které získal mimo příslušný proces, a především v možné tendenci „hájit“ (a to ať již vědomě, či nikoliv) svá předchozí, třeba i špatná rozhodnutí či jim předcházející postupy a úkony, takováto bezprostřední souvislost v případech, kdy se účastnil soudce projednávání a rozhodování věci jiných (§ 8 odst. 1 věta třetí s. ř. s.), již – zpravidla – chybí.

41. Vycházeje z uvedeného Ústavní soud konstatuje, že rozhodování Nejvyššího správního soudu o námítce podjatosti, vznesené navrhovatelem, zcela konvenuje nastíněným závěrům rozhodovací praxe zdejšího soudu i ESLP. Neshledal v něm žádného pochybení, které by mělo za následek porušení základního práva stěžovatele na soudní ochranu před nezávislým a nestranným soudem.

42. Předně je třeba uvést, že o námítce podjatosti rozhodoval v souladu s § 8 odst. 3 a 5 s. ř. s. jiný senát Nejvyššího správního soudu. Jak Nejvyšší správní soud podotkl ve svém vyjádření, shodnou úpravu obsahují i § 16 odst. 1 věta druhá o. s. ř. a § 38 odst. 1 věta druhá zákona o Ústavním soudu. Daná úprava je výsledkem stupňovité výstavby soudní soustavy, popřípadě důsledkem zvláštního postavení Ústavního soudu. Jiný senát těchto soudů o námítce podjatosti rozhoduje proto, že jinak by zde nebyl nikdo, kdo by o ní mohl rozhodnout.

43. Nejvyšší správní soud ve svém usnesení ze dne 6. prosince 2017 č. j. Nao 362/2017-56 konstatoval, že soudci volebního senátu uvedli, že nemají žádný vztah k věci, účastníkům či k jejich zástupcům (vyjádření soudců volebního senátu na č. l. 83 spisu). Následně se podrobně zabýval tím, proč jednostranný nepřátelský vztah stěžovatele vůči předsedovi Nejvyššího správního soudu JUDr. Josefu Baxovi nelze považovat za důvod vyloučení tohoto soudce z rozhodování v dané věci. Především Nejvyšší správní soud zdůraznil, že skutečnost, že soudce JUDr. Josef Baxa „*se dopustil skutků a zastává postoje*“, vůči kterým se stěžovatel veřejně vymezil, není způsobila založit (bez dalšího) vztah soudce k projednávané věci, účastníkům řízení či jejich zástupcům. Naopak, kritika ze strany účastníků řízení (ale i části veřejnosti) je zcela běžnou součástí práce soudce [srov. bod 8 usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. prosince 2017 č. j. Nao 362/2017-56]. Co se týče zbývajících členů volebního senátu, uvedl stěžovatel pouze neurčitou hypotézu, dle níž by je považoval za podjaté tehdy, jestliže by byli členy „*zednářské lóže, či podobné tajné organizace*“, neboť prý členové takových organizací jsou si povinni poskytovat vzájemnou a tajnou podporu.

44. Ústavní soud sdílí závěry volebního senátu Nejvyššího správního soudu, že důvody podjatosti, předestřené stěžovatelem, mají toliko obecný charakter a nejsou s to dosáhnout kvality „*poměru k věci, účastníkům či k jejich zástupcům*“. Jinými slovy z usnesení Nejvyššího správního soudu, ale ani z dopisu stěžovatele ze dne 1. prosince 2017, se nepodávají žádné skutečnosti, z nichž by bylo možno na takový poměr být jen usuzovat.

45. Stěžovatel dovozuje podjatost předsedy Nejvyššího správního soudu JUDr. Josefa Baxy (vedle dalšího) i ze svého prohlášení, že v případě volebního vítězství „*by se postaral, aby JUDr. Josef Baxa a JUDr. Pavel Rychetský (...) jako soudci rychle skončili*“. K tomu Ústavní soud pouze připomíná znění článku 82 odst. 2 Ústavy, podle něhož „*[s]oudce nelze proti jeho vůli odvolat nebo přeložit k jinému soudu; výjimky vyplývající zejména z kárné odpovědnosti stanoví zákon*“. Obdobně je třeba poukázat i na závěry nálezu sp. zn. II. ÚS 53/06 ze dne 12. 9. 2006 (N 159/42 SbNU 305). Jinými slovy - na nereálných proklamacích stěžovatele nelze vybudovat závěr o tom, že soudce JUDr. Josef Baxa, popřípadě někdo ze soudců volebního senátu Nejvyššího správního soudu, by takovými proklamacemi mohli být jakkoliv přímo dotčeni na svých právech (ve smyslu obav o zbavení soudcovské funkce).

46. Co se týče objektivního kritéria posuzování nestrannosti dotčených soudců, považuje i zde Ústavní soud za stěžejní, že výhrady stěžovatele mají čistě hypotetickou povahu a postrádají tak podobu konkrétních tvrzení, na jejichž základě by bylo možno uvažovat o objektivně opodstatněné obavě z podjatosti. Obavy stěžovatele se zakládají na jeho subjektivním – avšak nijak nepodloženém – přesvědčení o podjatosti JUDr. Josefa Baxy, coby předsedy soudu, z čehož stěžovatel dovozuje apriorní podjatost všech ostatních soudců daného soudu, včetně těch, kteří rozhodovali o jeho námitce podjatosti.

47. Ústavní soud konstatuje, že předestřené námitky stěžovatele nejsou způsobilé vyvrátit předpoklad nestrannosti soudců Nejvyššího správního soudu – členů volebního senátu, kteří rozhodovali v jeho věci. Na základě tvrzení stěžovatele o vzájemné kolegiální a o správní funkci JUDr. Josefa Baxy (§ 27 odst. 1, § 29 odst. 1 a 2 s. ř. s.) nelze optikou běžného a rozumného pozorovatele dospět k závěru o podjatosti dotčených soudců. Naopak, *ad absurdum* by bylo nutno na základě úvah stěžovatele dovést podjatost naprosto všech soudců Nejvyššího správního soudu. Na tomto místě je třeba zdůraznit vysoké požadavky kladené na osobu soudce především z hlediska jeho profesionality a morální integrity, ale i povinnosti odolávat veškerým vnitřním a vnějším tlakům. Ústavní soud je přesvědčen, že pouze na základě tvrzení o vzájemné kolegiální a „*vztahu nadřízenosti*“ (o který však v dané věci nejde, neboť předseda soudu nedisponuje vůči ostatním soudcům srovnatelnými pravomocemi, jako např. vedoucí zaměstnanec vůči ostatním „*řadovým zaměstnancům*“), nemá rozumná a informovaná osoba důvod objektivně vnímat dotčené soudce Nejvyššího správního soudu jako podjaté.

48. Důvod pro vyloučení některého ze soudců volebního senátu Nejvyššího správního soudu nemohl být založen ani ustanovením § 8 odst. 1 větou druhou s. ř. s. Nejvyšší správní soud totiž v projednávané věci vystupoval jako soud prvního stupně (srov. § 65 odst. 1 a § 68 zákona o volbě prezidenta republiky). Stěžovatel v tomto směru ostatně nenamítal (a ani nenamítá) že by se soudci volebního senátu podíleli na vydání rozhodnutí o odmítnutí registrace kandidátní listiny.

49. Námitka stěžovatele spočívající v tom, že z usnesení Nejvyššího správního soudu neplyne odpověď na jeho otázku, zda JUDr. Josef Baxa, popřípadě některý ze soudců volebního senátu Nejvyššího správního soudu, jsou členy svobodných zednářů, je pro posouzení namítané podjatosti daných soudců zcela bezpředmětná až absurdní.

50. S posuzováním nestrannosti soudců volebního senátu Nejvyššího správního soudu souvisí také námitka stěžovatele ohledně absence označení soudce zpravodaje v záhlaví napadeného usnesení. K tomu Ústavní soud připomíná, že z ustanovení § 54 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 55 odst. 5 s. ř. s. vyplývá toliko požadavek, aby usnesení obsahovalo jména všech soudců, kteří ve věci rozhodovali; pojem „soudce zpravodaj“ ostatně ani žádné z ustanovení soudního řádu správního *explicite* nepoužívá. V napadeném rozhodnutí jsou řádně označeni všichni členové volebního senátu.

VII. 2

K odmítnutí stěžovatelem navržených důkazů

51. Stěžovatel se v rámci řízení před Nejvyšším správním soudem domáhal provedení důkazů – výsledku zaměstnankyň ministerstva a vedoucí pobočky České pošty v Přešticích, jejichž provedení však Nejvyšší správní soud označil za nadbytečné, protože stěžovatel neuvedl, že by vedoucí pobočky České pošty v Přešticích mohla mít přímé poznatky o obsahu odeslaných balíků. Obdobně v případě navrhovaného výsledku zaměstnankyň ministerstva Nejvyšší správní soud uvedl, že k obsahu balíků byl právě těmito zaměstnankyněmi sepsán protokol, z něhož jsou patrné veškeré informace rozhodné pro posouzení kandidátní listiny stěžovatele.

52. Ústavní soud připomíná, že neakceptování důkazního návrhu účastníka řízení, co do věcného obsahu odůvodnění, lze založit toliko třemi důvody: Prvním je argument, dle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je navrhován důkaz, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dalším je argument, dle kterého důkaz není s to ani ověřit ani vyvrátit tvrzenou skutečnost, čili ve vazbě na toto tvrzení nedisponuje vypovídací potencií. Konečně třetím je pak nadbytečnost důkazu, tj. argument, dle něhož určité tvrzení, k jehož ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, bylo již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností (s praktickou jistotou) ověřeno nebo vyvráceno [srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 570/03 ze dne 30. 6. 2004 (N 91/33 SbNU 377)].

53. V posuzované věci je zřejmé, že z hlediska přezkumu rozhodnutí ministerstva Nejvyšším správním soudem bylo relevantní zjištění, týkající se obsahu balíků zaslaných stěžovatelem ministerstvu v době, kdy balíky byly příslušnými zaměstnankyněmi ministerstva otevřeny. Ohledně obsahu balíků byl sepsán protokol (přílohou správního spisu je i fotodokumentace) a v tomto směru Ústavní soud nemá důvod pochybovat o správnosti závěru Nejvyššího správního soudu o tom, že ministerstvu byly doručeny balíky obsahující tři petiční archy s celkem jedenácti podpisy petentů, podporujících stěžovatele jako kandidáta na funkci prezidenta republiky. Výslech vedoucí pobočky České pošty v Přešticích nebyl s to jakkoliv blíže objasnit obsah balíků odeslaných dne 6. listopadu 2017 stěžovatelem. Obdobně výslech zaměstnankyň ministerstva k obsahu balíků v tomto směru nebyl způsobilý přinést jakékoliv další relevantní poznatky o obsahu balíků, neboť ty vyplynuly již z protokolu ze dne 7. listopadu 2017. Případné nuance v hmotnosti balíků, uvedené na podacích lístcích předložených stěžovatelem a v protokolu ze dne 7. listopadu 2017 (kde je hmotnost balíků uvedena v celých kilogramech), postrádají vypovídací hodnotu ve vztahu k rozhodné skutečnosti, již je obsah balíků doručených ministerstvu. K tomu Nejvyšší správní soud v napadeném usnesení podotkl, a Ústavní soud jeho závěr sdílí, že ministerstvo nemůže být odpovědné za okolnosti, které nastanou během přepravy zásilky.

54. Ústavní soud shrnuje, že neprovedení stěžovatelem navržených důkazů v řízení před Nejvyšším správním soudem nebylo – s ohledem na jejich vypovídací hodnotu ve vztahu k dokazované skutečnosti – způsobilé zasáhnout do práva stěžovatele na soudní ochranu, respektive do principu rovnosti zbraní.

VII. 3

K nenařizení jednání před Nejvyšším správním soudem

55. Stěžovatel je přesvědčen, že Nejvyšší správní soud měl v posuzované věci nařídít jednání. Ústavní soud zde odkazuje na znění § 89 odst. 5 s. ř. s., jež Nejvyššímu správnímu soudu stanoví povinnost rozhodnout (v případech ochrany ve věcech registrace) do patnácti dnů od doručení návrhu. Dle věty druhé téhož ustanovení není třeba jednání nařizovat.

56. Nejvyšší správní soud ve věci stěžovatele rozhodoval bez nařízení jednání, přičemž v odůvodnění svého napadeného usnesení odkázal i na závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 26/14 ze dne 19. 1. 2016, bod 33, z něhož se podává, že: „[v]olební dokumentace je tedy obrazem volebního procesu (hlasování a zjišťování jeho výsledku), volebnímu soudu je předkládána jako příloha soudního spisu a může být podkladem pro jeho rozhodnutí obdobně, jako je správnímu soudu předkládán správní spis jako obraz proběhlého správního řízení. K tomu, aby bylo namísto provádět volební dokumentaci jako důkaz při jednání, musel by její obsah být zpochybněn jinými navrhovanými důkazy, a to způsobem, který by mohl zpochybnit výsledek voleb.“

57. Ústavní soud připomíná, že v řízení před Nejvyšším správním soudem šlo o návrh stěžovatele na vydání rozhodnutí o povinnosti ministerstva registrovat jeho kandidátní listinu. Nejvyšší správní soud si za účelem přezkumu postupu ministerstva vyžádal volební dokumentaci (petice, kandidátní listinu a správní spis) na jejichž základě učinil závěr, že stěžovatel nesplnil podmínky pro to, aby ministerstvo mohlo registrovat jeho kandidátní listinu. Co se týče jednotlivých tvrzení stěžovatele, shledal Nejvyšší správní soud, že nebyla způsobila přivodit závěr opačný, tedy že ministerstvo jeho kandidátní listinu mělo povinnost registrovat.

58. Po seznámení se s volební dokumentací a spisem Nejvyššího správního soudu se Ústavní soud plně ztotožňuje s argumentací napadeného rozhodnutí a souhlasí s jeho závěrem, že jednání nebylo třeba nařizovat.

59. Dílčí tvrzení stěžovatele (odkaz na prohlášení Mgr. Katrin Čadkové, tvrzený rozdíl v hmotnosti balíků při odeslání a při doručení ministerstvu, údajný vliv médií na to, že stěžovatel získal o polovinu méně podpisů, než mohl, tvrzení o tom, že stát vůči stěžovateli vede kampaň, kterou mu znemožňuje politickou činnost či přílohy vztahující se k výhrůzkám ze strany bývalého manžela Mgr. Katrin Čadkové, neměly vůči Nejvyšším správním soudem přezkoumávané skutečnosti – totiž, zda ministerstvo bylo povinno na základě jemu doručené kandidátní listiny a petičních archů registrovat kandidátní listinu stěžovatele, žádný vztah.

60. Ústavní soud tak sdílí přesvědčení Nejvyššího správního soudu, že stěžovateli se nepodařilo jím navrženými důkazy zpochybnit obsah volební dokumentace způsobem, který by mohl zároveň zpochybnit výsledek voleb. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud mohl rozhodnout, aniž by ve věci nařizoval jednání.

VII. 4

Ke zbývajícím námitkám stěžovatele

61. K tvrzení stěžovatele, že nebyl seznámen s obsahem správního spisu, Ústavní soud podotýká, že stěžovatel sám svým podpisem stvrdil obsah protokolu, sepsaného zaměstnankyněmi ministerstva dne 20. listopadu 2017, dle něhož „nahlížel do spisu, včetně petičních archů (pořídil si fotodokumentaci).“

62. Ústavní soud nemohl akceptovat ani námitku, dle níž Nejvyšší správní soud svým postupem v posuzované věci porušil zákaz diskriminace, obsažený v článku 3 odst. 1 Listiny

a v článku 26 Paktu. Ačkoliv je stěžovatel přesvědčen, že zamítnutí jeho návrhu napadeným usnesením Nejvyššího správního soudu souviselo s tím, že „*se netajil, že je Čechoameričan, tudíž má také americké státní občanství*“, Ústavní soud uvedenou domněnku stěžovatele považuje za pouhou spekulaci. Z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu se nepodává, že by důvodem zamítnutí návrhu stěžovatele byla existence dvojího státního občanství. Naopak, rozdíl ve způsobu vyřízení jeho věci a věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Vol 84/2017, spočíval toliko v odlišné povaze věci, kterými se Nejvyšší správní soud zabýval. Nelze přehlédnout, že zatímco návrh ve věci sp. zn. Vol 84/2017 Nejvyšší správní soud odmítl z důvodu nedostatku aktivní procesní legitimace navrhovatelky, návrhem stěžovatele se meritorně zabýval.

63. Závěrem Ústavní soud doplňuje, že ve věci neshledal porušení článku 7 Paktu, protože stěžovatel zcela zjevně nebyl v proběhnuvším řízení podrobován krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení. Ústavní soud taktéž neshledal, že by Nejvyšší správní soud stěžovateli svévolně a v rozporu s článkem 14 Paktu odepřel některé z jeho procesních práv. Za nedůvodný považuje Ústavní soud i tvrzený zásah do článku 16 Paktu, jelikož nenařazení jednání před Nejvyšším správním soudem nebylo jakkoliv způsobilé dotknout se právní osobnosti stěžovatele.

64. V neposlední řadě Ústavní soud připomíná, že stěžovatel (k tvrzenému porušení článku 17 Paktu) nenamítá zásah do svých osobnostních práv, ale do práv Mgr. Katrin Čadkové, jejíž jméno Nejvyšší správní soud ve svém usnesení uvedl v souvislosti s jejím písemným vyjádřením, které stěžovatel přiložil ke svému návrhu. Ke vznesení takové námítky, vztahující se ke třetí osobě, není stěžovatel v řízení o ústavní stížnosti legitimován.

VIII.

Návrh stěžovatele na posunutí voleb prezidenta republiky

65. Stěžovatel navrhuje Ústavnímu soudu, aby svým nálezením „*posunul termín prezidentských voleb o 60 dní, či o kolik uzná za vhodné*“ a „*rozhodl, že Ministerstvo vnitra České republiky má registrovat jeho kandidátní listinu.*“ Ústavní soud konstatuje, že k projednání uvedených návrhů stěžovatele není příslušný, a proto ústavní stížnost stěžovatele v této části podle § 43 odst. 1 písm. d) zákona o Ústavním soudu odmítl.

66. Pouze nad rámec výše uvedeného Ústavní soud připomíná, že stěžovatel se svým podáním nedomáhal odkladu vykonatelnosti rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky Milana Štěcha ze dne 23. srpna 2017 č. 275/2017 Sb., o vyhlášení volby prezidenta republiky.

67. Ve zbývajícím rozsahu Ústavní soud odmítl ústavní stížnost stěžovatele podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako návrh zjevně neopodstatněný, neboť nezjistil, že by napadeným usnesením Nejvyššího správního soudu došlo k zásahu do jeho ústavně garantovaných základních práv a svobod.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 9. ledna 2018

Pavel Rychetský v. r.
předseda Ústavního soudu

Za správnost vyhotovení: Iveta Dvořáková